

TEATRE BCN

134 OCTUBRE 2002

TEATRE QUE ES FA A BARCELONA

GENI I FIGURES

LES VEUS DEL MUSICAL

GAUDÍ, AL BARCELONA
TEATRE MUSICAL

ASSAIG
SIT

REPORTATGE
VII MOSTRA
DE TEATRE DE
BARCELONA

REPORTATGE
ELS COMPOSITORS
DE TEATRE

amb la col·laboració de:

c/ de la Guàrdia Urbana, s/n

el musical de Barcelona

Angèlica Reyes - Escola Massana

Música/Música/Music Albert Guinovart
Llibret/Libretto/Libretto Jordi Galceran, Esteve Miralles

Música

Libret

**Albert Guinovart
Jordi Galceran
i Esteve Miralles**

Assessors dramaturgia

**Calixto Bieito
i Sergi Belbel**

Repartiment

Gaudi

Mare

Pepeta

Neboda

Güell

Mestre de Cerimònies

Germana de la Pepeta

Monja

Cover Gaudi

Miquel Cobos i Torné

Alicia Ferrer

Mone

Laura Mejía

Xavier Ribera-Vall

Oriol Tramvia

Isabel Soriano

Anna Mateo

Carles Torregrosa

Amant, Monja Siamesa ...

Prostituta, Burgesa ...

Sra. Milà, Àngel ...

Amant, Estàtua ...

Borratxo, Ajudant ...

Professors, Obrer ...

Ajudant, Lladre ...

Sr. Milà, Obrer ...

Àngel, Florista ...

Àngel, Prostituta ...

Àngel, Prostituta ...

Delegat, Capellà ...

Professor, Capatàs ...

Ajudant, Metge ...

Devot, Carter ...

Devot, Militar ...

Devot, Bisbe siamès ...

Devot, Ferrer ...

Professor, Malalt ...

María Blanco

Xaro Campo

Rut Camps

Eva Coll

Benjamí Conesa

Albert Gràcia

Ivan Labanda

Esteve Labari

Esther Lozano

Mamen Márquez

Time Meyer

Jordi Muixí

Albert Muntanyola

Antonio Ródenas

Toni Sans

Joan Maria Segura

Antonio del Valle

Juan Vázquez

Jordi Vidal

Direcció musical

Direcció escènica

Francesc Guillén

José A. Gutiérrez,

Elisa Crehuet

Per Carme Tierz.
Fotos: Diego Muñoz.

GAUDÍ

El deliri d'un geni

► L'any Gaudí ha estat prolífic en exposicions, llibres, homenatges i lliçons magistrals d'art. El musical que ara ocupa l'escenari del Barcelona Teatre Musical n'ha posat la guinda: amb text de Jordi Galceran i Esteve Miralles, i música d'Albert Guinovart, **Gaudí. El musical de Barcelona** trenca amb les convencions del gènere i proposa un viatge oníric i espectacular a través de la vida i obra d'aquest singular artista. Els artífexs d'aquest drama líric ens expliquen els detalls. ■

- Autor de petites joies com *Dakota* o *Paraules encadenades*, Jordi Galceran va rebre l'oferta d'escriure la biografia musical d'Antoni Gaudí ara fa dos anys. L'encàrrec era clar: *Gaudí* havia de ser un musical simfònic que tracés un recorregut per la vida del genial arquitecte. Galceran va afrontar el repte tot confiant en el seu domini de la narració dramàtica, però va preferir recolzar-se en un expert en poètica, Esteve Miralles, per dotar el text de mètrica i bon ritme. **Sóc dramaturg, però no poeta. L'Esteve ha donat grandiositat a les paraules. Els moments d'impuls i força dramàtica de *Gaudí* són meus, però els d'alçada literària són d'Esteve Miralles.** La dramaturgia de

Gaudí ha comptat amb l'assessorament de Sergi Belbel i Calixto Bieito.

- L'escriptura del drama va anar precedida d'una intensa tasca de documentació. **Després de quatre o cinc mesos indagant en el personatge vam descobrir que *Gaudí* parlaria de la genialitat, de com un home que havia portat una vida d'absolut recolliment havia arribat a fer una obra tan vitalista, recorda Jordi Galceran.** Tot seguit, els autors van decidir construir el llibret a partir dels records delirants de l'arquitecte en les darreres hores de la seva vida. **El concepte dramàtic és molt essencial: Antoni Gaudí agonitza al llit d'un hospital i recorda mig inconscient els fets que li van marcar la vida. Només són quatre o cinc, però molt exagerats perquè passen per la ment d'un home sedat.**

- Albert Guinovart no escrivia la partitura d'un musical de gran format des de *Flor de nit*. Han passat ja deu anys des d'aleshores, un llarg parèn-

tesi que es tanca amb *Gaudí* i que ens permet retrobar un Guinovart més agosarat. **He buscat l'equilibri alternant cançons que s'encomanen amb d'altres més poètiques, amb cors més difícils. M'he pres aquestes llicències perquè es tractava de posar música a un deliri, a un somni. I, ja se sap, en un somni hi cap de tot.** El compositor parla de músiques tan diverses com la clàssica, la de gènere o el cabaret. ***Gaudí* m'ha permès introduir anacronismes musicals. També he jugat amb músiques irrealis i grotesques, en consonància amb les situacions**

dramàtiques que se succeeixen en escena. *Hospital dels pobres*, *Sagrada Família* o *Setmana tràgica* són tres de les cançons que podem escoltar en cada funció. Guinovart ha compost gairebé quaranta temes per al musical.

- Els responsables de la posada en escena són José Antonio Gutiérrez i Elisa Crehuet, una parella de professionals amb experiència en el muntatge d'òperes. **Elisa se ha concentrado básicamente en la dirección de actores, y yo en el montaje global, en los acabados...**, comenta Gutiérrez. El director reconeix que l'expectació aixecada pel projecte ha afegit pressió a la seva feina. **Era una apuesta importante, de gran envergadura, un proyecto ambicioso y muy delicado.** La vida de *Gaudí* fue poco azarosa, poco teatral. Sin embargo, el personaje posee una gran espiritualidad. Su obra está impregnada de un perfume de emoción. Así pues era importante que el espectáculo tuviera momentos cómicos y distendidos, pero también crestas de emoción.

- La bona sintonia entre els membres de l'equip de *Gaudí* ha fet realitat un projecte gairebé impossible. **Era fundamental. En un montaje tan complicado todos debemos colaborar estrechamente.** També els autors i el compositor asseguruen que *Gaudí* és el producte d'una feina col·lectiva en què l'escenografia o el ves-

tuari són tan importants com el text i les cançons. Franc Fernández i Enric Ruiz-Geli són els responsables d'un espai escènic que remet a les formes sinuoses dels edificis de Gaudí. María Araujo s'ha encarregat del disseny del vestuari, fantàstic i multicolor, inspirat també en l'estètica de l'obra gaudiniana. La fitxa tècnica es completa amb Francesc Guillén (direcció musical), Toni Mira (coreografia), Ariel del Mastro (il·luminació) i Jordi Ballbé (so).

- Miquel Cobos i Torné (Gaudí), Alícia Ferrer (mare), Mone (Pepeta), Laura Mejía (neboda), Xavier Ribera-Vall (Comte Güell) i Oriol Tramvia (mestre de cerimònies) són els principals intèrprets del musical. El coordinador artístic ha estat Daniel Anglès.

Per Carme Puche.
Fotos: Xavier Bertral.

LES VEUS DEL DELIRI

Els quatre protagonistes de **GAUDÍ**

► Els brillen els ulls mentre ens expliquen els detalls del musical. A ells, els quatre protagonistes de *Gaudí*, també se'ls posa la pell de gallina. Comencem l'entrevista amb Miquel Cobos, que interpreta el geni de l'arquitectura, i Alicia Ferrer, que es posa en la pell de la mare. S'integren a la conversa Laura Mejía, que podem veure com la misteriosa neboda de l'artista i, finalment, Mone, la germana Moreu que intentarà seduir Gaudí. Tot plegat, l'espectacle i l'entrevista, al Barcelona Teatre Musical.

Mone,
Miquel Cobos,
Alicia Ferrer
i Laura Mejía.

Més de set-cents currículums rebuts per al càsting. Suposo que us sentiu afortunats...

Miquel: Dues hores després de l'última prova em van dir que em donaven el paper protagonista, estava sopant...

Alícia: I ho vas celebrar!

Miquel: I tant!

Sentiu una responsabilitat especial pel fet de representar la vida d'un personatge tan reconegut?

Alícia: La responsabilitat és sobretot per als guionistes, nosaltres estem al servei d'un espectacle.

Miquel: És un error plantejar-se aquest muntatge des d'un punt de vista biogràfic. Evidentment, intenta ser el més fidel possible a la vida de Gaudí, però, sobretot, és un musical i, per tant, el que pretén és entretenir. Jo, per la part que em toca, l'única responsabilitat que sento és amb la partitura, em preocupa cantar bé la música. Per la resta, m'ho passo molt bé!

Laura: En el meu cas concret, que interpreto una persona poc coneguda, la neboda, sí que me'n sento una mica responsable. És un personatge molt misteriós i alhora influent en la seva vida. La veritat és que tinc la sensació que és important.

Important i especial, suposo?

Alícia: Cada muntatge té la seva història. En aquest cas l'amplitud del muntatge és el que a mi m'ha sobtat més, no havia treballat mai amb unes dimensions tan enormes.

Laura: Sí, et sembla impossible que les vint-i-set persones que representem l'espectacle el puguem omplir. Quan vam anar a presentar-lo a la gala *Barcelona aixeca el teló*, el Victòria, que és un gran teatre, el vaig trobar petit!

Miquel: A més, a nivell tècnic és molt impactant. L'escenografia condiona tot l'espectacle. Treballem en un espai molt

gran, amb un sistema d'il·luminació que l'infla i el desinfla... és molt impressionant.

Hola, Mone! (acaba d'arribar) Estàvem a punt de parlar una mica dels personatges. Va, comencem pel teu!

Mone: La Pepeta Moreu, juntament amb la seva germana Agustina, van ser dues dones molt avançades a la seva època: independents, lliberals... Potser no tan frívoles com les presentem, però amb un toc de *glamour* bastant important.

Miquel: Sí, ja ho veureu, ja, quin parell!

I de tu, Miquel, què en veurem?

Miquel: Un personatge que tothom coneix, però, sobretot, de qui tothom té una idea preconcebuda. El més important és presentar la persona que va ser Gaudí com pot ser qualsevol altra. Un geni amb un do, però que ha de patir les mateixes sensacions i passions que puc tenir jo o que pots tenir tu.

És un error plantejar-se aquest muntatge des d'un punt de vista biogràfic. Intenta ser el més fidel possible a la vida de Gaudí, però, sobretot, és un musical i el que pretén entretenir.

I com tothom, també té una mare, que ets tu, Alícia.

Alícia: Jo formo part del deliri on recorda la seva infantesa. Sóc un pilar d'ànims per a l'arquitecte. Sóc la que treballo i estalvio perquè pugui anar a Barcelona a estudiar. En l'obra em converteixo en una figura idolatrada per Gaudí, que veu la seva mare com una verge, una santa idealitzada.

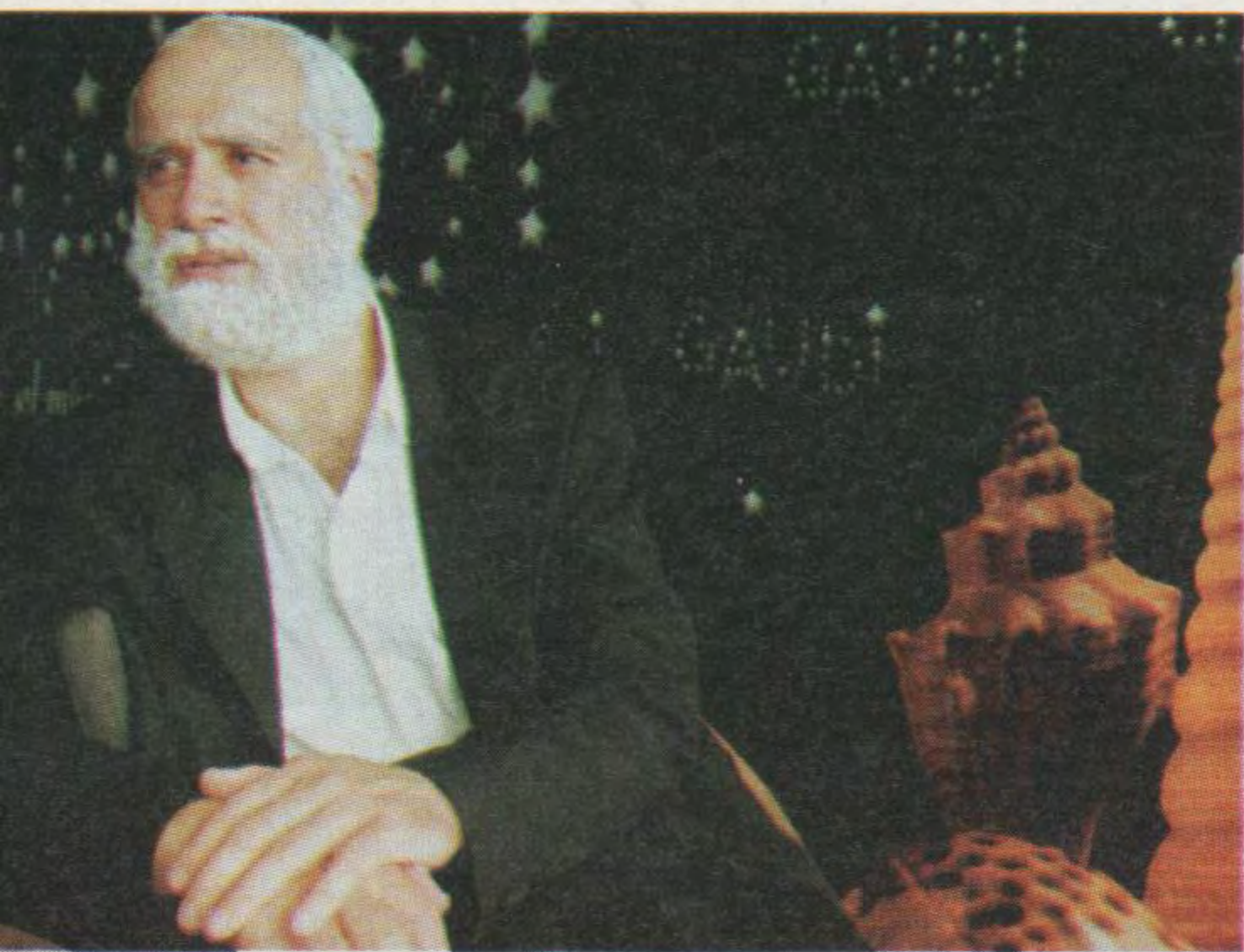
Em sembla que a la seva neboda no la té tan idealitzada...

Laura: Ui no, la Rosita es queda òrfena de

MIQUEL COBOS

EL GAUDÍ MÉS DESCONEGUT

El vam poder escoltar a *La bella Helena* d'Offenbach, amb direcció de Josep Maria Mesres, i a *La petita flauta màgica*, de Comediants. Si sou dels que us agraden les pel·lícules Disney, també l'haureu sentit a *La bella y la bestia* o a *Mulan*. Miquel Cobos va estudiar cant a l'acadèmia Frederic Chopin de Varsòvia i ara és el protagonista de la història, ell és Gaudí. Li agrada treballar **cos a cos amb el compositor**. És el centre d'atenció, però per ell això no vol dir res, **avui sóc el principal, però no sé si demà em trucaran per a una altra feina així**. El que té molt clar és el que li va dir Mone: **això que t'ha passat és molt bo**.

molt petita i va a viure amb el seu oncle, Gaudí, però ell és un geni perdut en el seu món. Acabo alcoholitzada i molt sola. Penso que el meu personatge té una mica d'*underground*.

Això és el que senten els vostres personatges. Però, i vosaltres?

Mone: Un moment fascinant del muntatge va ser el primer dia que ens vam trobar l'orquestra i tots els cantants, va ser increïble. Estem acostumats a assajar els temes amb piano, però quan els sentis amb tota l'orquestra és fantàstic!

Miquel: Aquesta música és sensacional, segurament si aquest senyor (Albert Guinovart) hagués nascut a Londres seria molt més conegut. La música és extraordinària i l'orquestració que ha fet és excepcional.

I original!

Laura: Per mi això és el més especial. El fet que hem assistit a la creació de l'espectacle. Estrenem! Amb tot el que té de bonic i de difícil. No és com altres muntatges ja estrenats, això és nou, acaba de sortir del forn i nosaltres li estem donant el nostre segell.

Alicia: Als altres musicals on he treballat ja estava tot fet, en la majoria dels casos el compositor ja estava mort!

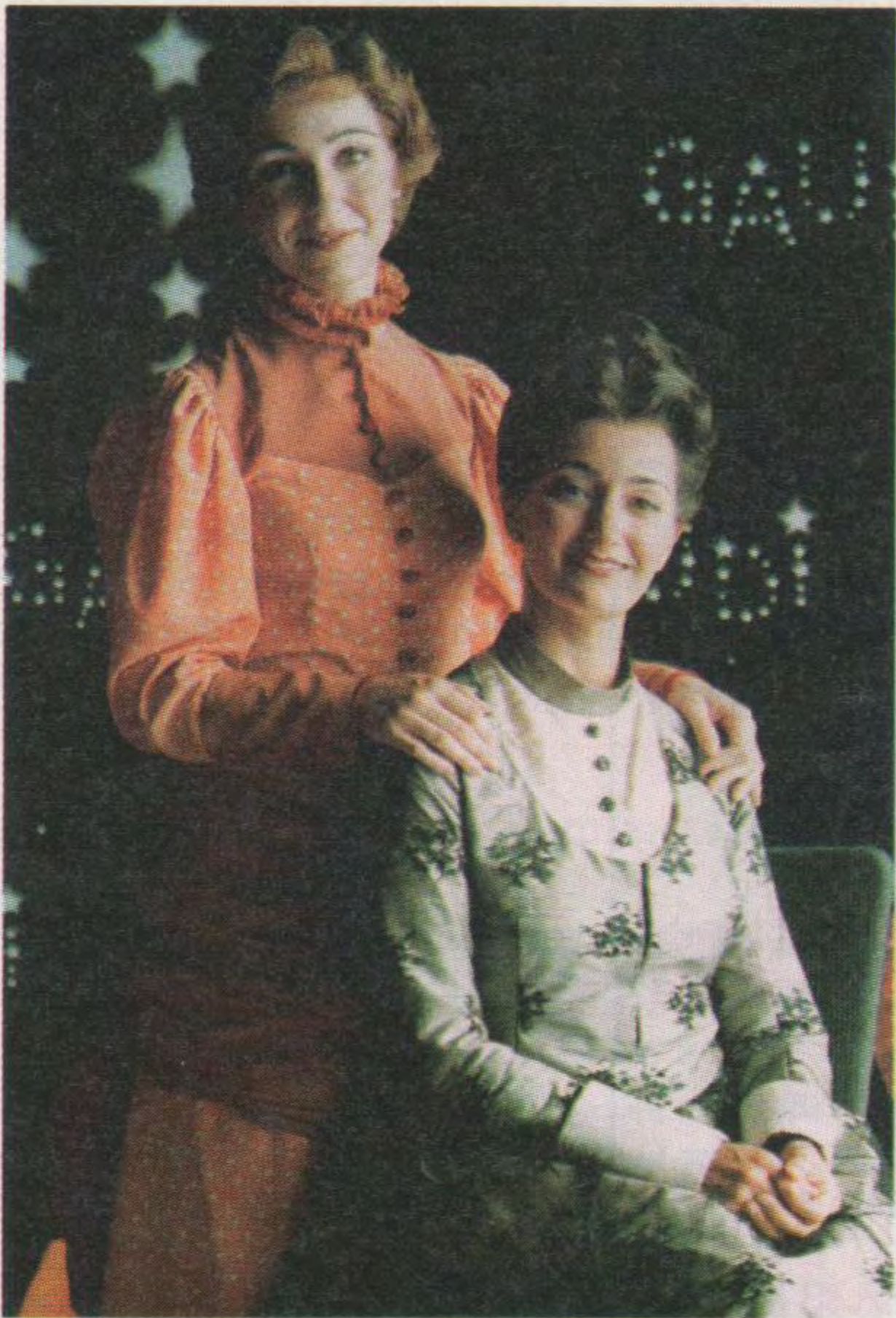
Quin és l'aprenentatge que n'heu tret?

Mone: Molta paciència! (riure generalitzat)

En quin sentit?

Mone: ...és una broma que sempre fem. És una cosa tan gran, amb una infraestructura tan enorme, que quan et toca a tu potser ja ha passat una hora!

Miquel: Una broma, sí, però ben certa. Has de tallar mil vegades una escena per provar tot l'equip tècnic. És un desgast, sobretot mental. Estàs constantment entrant i sortint del teu personatge i has

d'intentar no perdre l'energia que hi poses. És molt cansat, però ara que ho penso, benvingut sigui!

Mone: L'ambient també hi ha ajudat...

L'ambient ...?

Mone: L'ambient entre nosaltres, el *bon rotllo*. M'agradaria trencar una llança a favor dels directors, que enmig de tota la bogeria que hem viscut, ells sí que han tingut molta paciència. No han perdut mai els nervis i han estat molt amables, sempre han tingut un moment per escoltar-nos.

Alicia: Això és molt important, sentir que ells et donen suport i que pots comptar-hi, és molt d'agrair per un actor!

Veig que us ho heu passat bé!

Miquel: Ara només falta que el públic s'ho passi tan bé com nosaltres.

DELS ACTORS

No podíem entrevistar-los a tots, són 27! Per tant, hem decidit seleccionar dues persones de tot el repartiment per saber-ne alguna cosa més i conèixer el seu propi punt de vista.

ISABEL SORIANO

LA GERMANA LLIBERTINA

L'Agustina era una dona molt lliberal, que practicava l'amor lliure... en aquella època!, ens explica Isabel Soriano del seu personatge, la germana de Pepeta Moreu. La cantant va ser una de les convidades a participar en la segona etapa del càsting, on van buscar professionals amb qui ja havien treballat prèviament. Soriano és intèrpret de violí i viola, a més de professora de cant en les escoles Memory i Coco Comín de Barcelona. La seva primera experiència en el teatre musical va ser amb *Mikado*, de Dagoll Dagom, i ha pujat a l'escenari en diversos musicals com *Flor de Nit*, amb la mateixa companyia, o el *Company* dirigit per Calixto Bieito. Per ella, el més bonic de l'espectacle ha estat **el treball musical, sobretot quan anàvem muntant, buscant el suc, escoltant els cors... Els cors són magnífics i són el més difícil!**

JOAN MARIA SEGURA

EL PROTAGONISTA ANÒNIM

Joan Maria Segura és una de les vint persones que formen el cor de *Gaudí* i, durant l'espectacle, interpreta **un dels quatre devots que proposen la construcció de la Sagrada Família a Gaudí, un militar, un obrer... potser em deixo algú, ah! I un estudiant**. Tot això fent canvis de vestuari ràpids i sense perdre l'*oremus* de quin és el següent lloc a ocupar. Per Segura, en aquest musical ha tingut sort perquè **cadascú té un petit moment, un petit regal per fer el seu solo**.

la creació pròpia s'ha instal·lat en alguns escenaris de la ciutat. És el cas, per exemple, de **Poe de Dagoll Dagom i Gaudí**, produït per Focus. Hem parlat amb els compositors d'aquests musicals, responsables de l'element que, precisament, defineix el gènere.

ALBERT GUINOVART

Tot va començar fa setze anys, tocant el piano al musical **Mikado** de Dagoll Dagom. Quan la companyia va fer un concurs per **Mar i Cel**, van pensar en ell. Aquest va ser el seu primer treball com a compositor professional. L'han seguit composicions inoblidables com el musical **Flor de Nit**, bandes sonores per a cinema i música per a sèries televisives tan conegudes com **Nissaga de poder**. Ara torna a entrar per la porta gran amb l'espectacle **Gaudí**, que podem veure al Barcelona Teatre Musical.

Gaudí ja està en rodatge, però les setmanes abans de l'estrena...

Van ser una bogeria, però això sempre passa. Constantment s'han de fer canvis. Per exemple, en un principi la música de *Gaudí* havia de ser gravada i, finalment, vam decidir que hi hauria músics en directe. Em vaig haver d'esprémer el cervell per aconseguir un bon resultat.

Tot canvia quan es fa en directe?

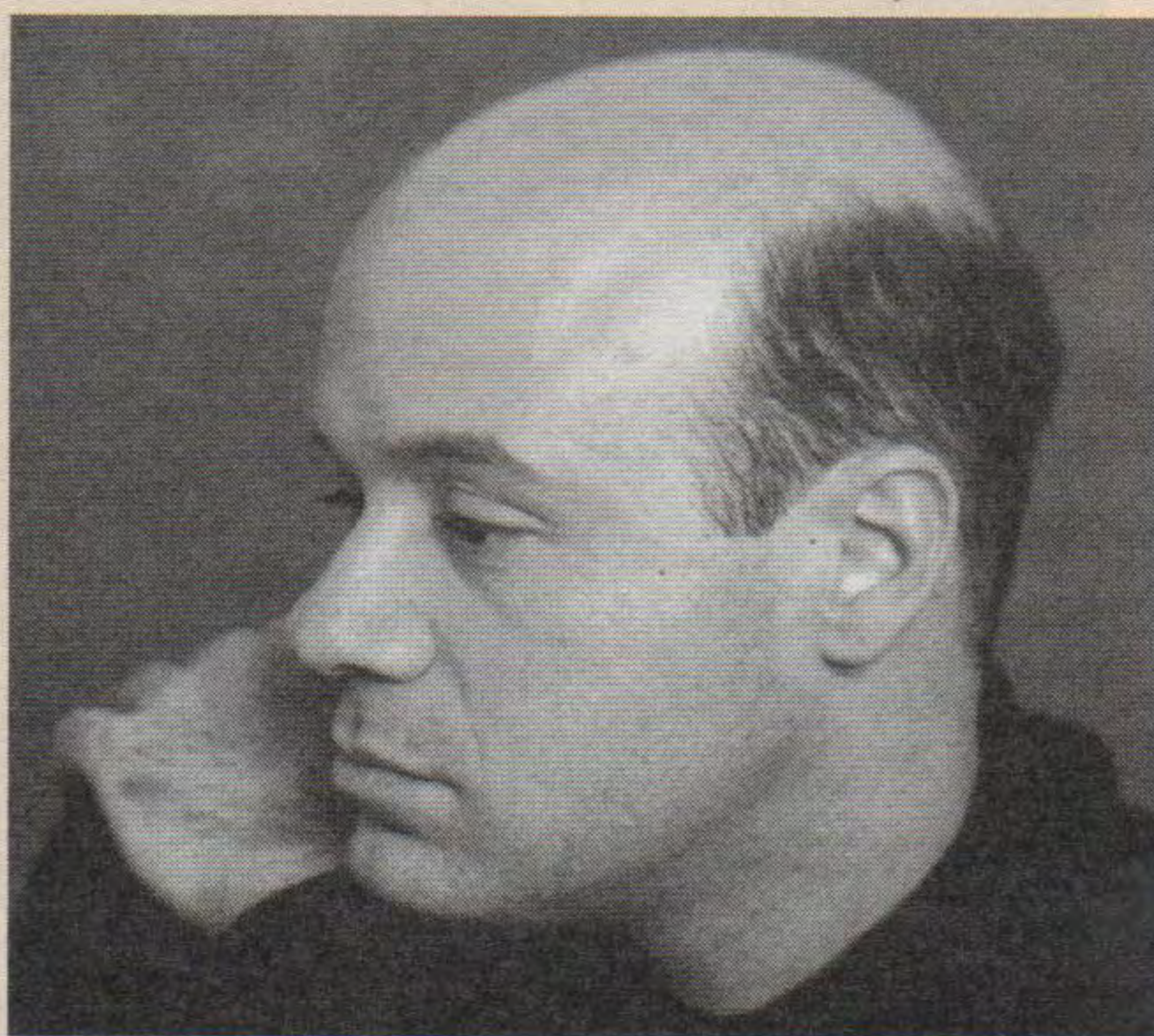
Canvia segons si és gravat o en directe i també és molt important el nombre de músics de què disposes. Si graves amb molts músics, l'orquestració és complexa i l'ego del compositor es fa més gran. Però la relació entre la música i l'espectador no és la mateixa si hi ha un intèrpret en directe. Que tot sigui en viu és una màgia impossible d'aconseguir amb una peça gravada, on no hi ha l'excitació pel risc, que també es transmet a l'espectador.

Estem parlant del final de tot un procés molt costós. Com comença?

Varia molt segons el director i, sobretot, segons el productor. En el cas de *Gaudí* vaig començar a reunir-me amb els autors, Jordi Galceran i Esteve Miralles, per parlar de l'estructura de l'espectacle mentre ells pensaven l'argument. Vaig estar dins del procés de creació des del principi, així jo també podia opinar sobre l'estructura del musical. Un cop escrit el llibret, me'l van passar i jo vaig començar a compondre.

Sempre t'adaptes a un text. No t'agradaria que fos al revés?

El compositor d'un musical o de qualsevol obra de teatre està al servei de la dramaturgia. Primer la història, el text, i després la música. Ha de ser així.

I a més a més, els ha d'agradar...

En aquest cas no ha costat gaire. Ens hem posat d'acord molt de pressa, no he hagut de passar cap prova...

Una prova, que és un concurs?

No, però sempre arriba aquell moment en què t'has de posar davant del piano i tocar la peça que has compost perquè l'escoltin. Jo no canto, així que només tinc el recolzament del piano. Tocar una cosa nova sempre és un patir, però en aquest cas hi havia un marge de confiança molt gran.

És aquest el moment més difícil del procés de creació?

Tots els passos tenen les seves dificultats i les seves passions. Per a mi l'engranatge final és el moment més dur, però també el més divertit: passar a formar part de l'equip i començar a sentir en boca i en mans dels altres el que tu has construït. És molt satisfactori.

MUSICAL ► 'GAUDÍ'

*Sin duda, un gran musical***Gaudí**

Música: Albert Guinovart. Libreto: Jordi Galceran y Esteve Miralles. Dirección escénica: José Antonio Gutiérrez y Elisa Crehuet. Dirección musical: Francesc Guillén. Intérpretes: Miquel Cobos, Alicia Ferrer, Mone, Laura Mejía, Xavier Ribera-Vall, Oriol Tramvia, Isabel Soriano, Anna Mateo, Carles Torregrosa, María Blanco, Xaro Campo, Rut Camps, Eva Coll, Benjamí Conesa, Albert Gràcia, Ivan Labanda, Esteve Labari, Esther Lozano, Mamen Márquez, Time Meyer, Jordi Muixí, Albert Muntanyola, Antonio Ródenas, Toni Sans, Joan Maria Segura, Antonio del Valle, Juan Vázquez y Jordi Vidal. Escenografía: Franc Fernández y Enric Ruiz-Geli. Vestuario: María Araujo. Iluminación: Ariel del Mastro. Coreografía: Toni Mira. Barcelona Teatre Musical, Palacio de los Deportes. Barcelona, 30 de septiembre.

PABLO LEY

A buen seguro, el estreno del gran musical *Gaudí* traerá turbulencias de polémica. Sobre todo, entre los moralistas del teatro, es decir, aquellos a los que cualquier desviacionismo les parece un crimen. Con todo, y antes de lanzar cualquier duda sobre la validez del espectáculo, en el que la presencia de Albert Guinovart como compositor es absolutamente relevante, sería en todo caso necesario reflexionar sobre la validez de todo un género. ¿Es necesario el teatro musical en una ciudad como Barcelona? La respuesta (tal vez mimética) que se ha venido repitiendo desde el momento en que se puso en marcha la reconversión del Palacio de los Deportes en Barcelona Teatre Musical es que toda capital teatral necesita un espacio de estas características para estar completa.

En todo caso, lo necesario no es por sí mismo el espacio. Lo importante es el equipo artístico si lo que se pretende no es limitarse a remontar los grandes éxitos de Londres o Nueva York. El título, *Gaudí*, expresa de forma clara la voluntad de hablar de algo con lo que el público barcelonés pueda sentirse identificado. Gaudí puede, además, llamar la atención de ese otro público flotante formado por turistas

que Barcelona, hasta ahora, no ha sabido atraer hacia el teatro. El tema es lo bastante universal como para que este musical sea, por fin, exportable. Es todo cuestión de estrategias y de astucia.

La astucia de Guinovart consiste en una música referida, en todo momento, a los grandes musicales. La partitura está llena de fragmentos que abren las puertas de la memoria del espectador hacia musicales perfectamente familiares, pero se trata siempre de referencias semicultas. La astucia de los libretistas Jordi Galceran y Esteve Miralles está en insistir no en los éxitos de Gaudí, sino en la marginación del genio, el mito romántico del incomprendido que sobrevive agigantado en el tiempo. Una hagiografía en la que el inevitable didactismo queda diluido en la voluntad de triunfo de la belleza, la amable testarudez del genio.

Largo 'flash-back' vital

Es verdad que el libreto tiene debilidades. La estructura narrativa es, desgraciadamente, casi calcada de la del *Daaalí*, de Els Joglars, un largo *flash-back* vital que empieza en el momento en que Gaudí es atropellado por el tranvía para retornar a la primera infancia. La muerte, por lo

tanto, marca el tono de toda la obra. De otro lado, el retrato de Barcelona está poco desarrollado, la burguesía es contrapuesta a los bajos fondos en una imagen maniquea de la ciudad, apenas una caricatura. Al conjunto le falta, por fin, un punto de humor, lo que le resta al retrato de Gaudí el aspecto humano. Ésos serían los aspectos discutibles de un libreto que, por lo demás, resulta ameno y permite el vistoso desarrollo escénico de la obra.

Ahí hay que sumarle, además, la dirección escénica de José Antonio Gutiérrez (hombre clave en el entorno de Mario Gas) y de Elisa Crehuet. Y también el trabajo del conjunto de creadores que han hecho de este musical un gran espectáculo visual. Hay derroche de medios, algo propio del género, pero no son, en todo caso, un puro despilfarro. Hay la voluntad de narrar la historia de Gaudí y hacerlo de forma visualmente rica. Aunque, al final, ante un artista plástico como Gaudí siempre queda la sensación de que se podría haber mostrado más.

Quedan, por fin, los intérpretes. Son buenas voces a las que, actoralmente, no se les pide nada excesivamente complicado. Escenas de pocos personajes y de conjunto alternan para hacer que el espectáculo resulte dinámico. Miquel Cobos soporta sobre sus hombros la responsabilidad de estar constantemente en escena. Xavier Ribera-Vall (Güell), Alicia Ferrer (la madre), Mone (la novia) y Laura Mejía (la sobrina) completan los papeles principales de un musical que cuenta con un excelente equipo de secundarios entre los que destacan Isabel Soriano y Oriol Tramvia.

Lirismo sin complejos

JAVIER PÉREZ SENZ

La música es el motor de *Gaudí*. Tratándose de un musical, parece una perogrullada, pero conviene subrayarlo, porque se estrenan muchos musicales en los que la música cede el protagonismo a los efectos especiales, o al tirón popular de los personajes, sean bellas, bestias, sirenitas, jorobados o vampiros: musicales para ver, más que para escuchar. *Gaudí* es otra cosa. Las emociones nacen en una partitura de impecable factura, creada con inspiración y oficio por un compositor que ama la melodía y la armonía, busca la comunicación con el público y, afortunadamente, no se molesta en disimularlo. Y en *Gaudí* hay más de dos horas de música en las que Albert Guinovart da rienda suelta a un lirismo sin complejos que llega directo al público.

El eclecticismo se impone, también sin complejos, en una partitura que huye de experimentos y filtra con habilidad influencias diversas: la huella de Leonard Bernstein es evidente en las escenas de calle, con un pulso rítmico constante. Los momentos líricos dominan la obra, con un sentido melódico abiertamente romántico y una escritura vocal que juega con los diversos colores de la voz. Hay pocas canciones para solista porque la obra, musicalmente, se

articula a través de los dúos, como en algunos dramas verdianos, y desemboca en vigorosas escenas de conjunto. En este sentido, Guinovart no engaña y muestra desde el principio sus cartas en el dúo *He somiat*, tarjeta de presentación del lirismo sencillo y directo que marca el tono de la obra.

Para animar la acción —más de dos horas de tierno y dulzón melodismo provocarían un coma diabético—, Guinovart ejerce de artesano sastre musical cosiendo los ropajes sonoros que dan vida a un libreto que a veces deja demasiado al aire sus costuras: hay música de cabaret, con guiños a la *belle époque* en las escenas de la pianista Pepeta Moreu, la novia; apuntes de humor musical en las apariciones de clientes y profesores; música grotesca, de raíz expresionista —la farsa que preludia la *Setmana Tràgica*—, y aunque el libreto las tiene, no hay concesiones patrióticas y localistas en una música que disfruta más bebiendo en las fuentes de clásicos americanos como Gerswhin, Porter, Mancini y Sondheim. Entre las citas más evidentes, Guinovart se marca una estilizada habanera con aromas antillanos, en homenaje a Montsalvatge, y un bolero raveliano de poderoso efecto.

La orquestación es brillante y los 17 músicos que actúan en di-

recto, bajo la solvente batuta de Francesc Guillén, se dejan la piel en los atriles. La amplificación también es soberbia: los *fortes* y los *pianos* los hace la orquesta, no el ingeniero de sonido. Hay equilibrio entre voces y orquesta y en una hábil sincronización de la música pregrabada, con la plantilla orquestal y coral reforzada en varias escenas.

Ciertamente, cuesta imaginarse a Gaudí cantando, pero ésa es la gracia del teatro musical; tampoco Felipe II pasó a la historia por sus facultades canoras y Verdi consiguió hacerle cantar soberamente en *Don Carlo*. Comenzando por el protagonista —el tenor Miquel Cobos—, en *Gaudí* se ha conseguido un sólido equipo de cantantes actores, unos de procedencia operística, otros con experiencia en el musical —Alicia Ferrer, Mone, Laura Mejía y Xavier Ribera-Vall—, a los que se suma el polifacético Oriol Tramvia en la vampírica piel del maestro de ceremonias.

Como autor de musicales, Guinovart ha dado un paso de gigante con respecto a las partituras de *Mar i cel* y *Flor de nit*, abriendo una nueva etapa en la consolidación de un teatro musical catalán que puede abrirse camino sin complejos en el mercado internacional.

Un muy buen trabajo compositivo

JORGE DE PERSIA

Sin lugar a dudas estamos ante un muy buen trabajo musical. Es la parte relevante de este Gaudí tanto desde el punto de vista de la composición de Albert Guinovart como de la interpretación de la misma.

Ambas circunstancias se unen en el sentido de que el compositor ha sabido dar un tratamiento muy adecuado a las partes de canto, muy bien escritas y ajustadas a los personajes, como la escena de las cartas entre otras, o las partes corales.

Ausente en cambio el soporte dramático necesario para establecer un discurso musical en este sentido, lo que tenemos es una rica secuencia de canciones y números musicales en los que el autor recurre a motivos o técnicas que les dan carácter.

Por ejemplo, el ambiente melódico del musical americano en el tema central, el aire del "Gaudeamus" que flota en el comienzo de la escena de los académicos, el recurso a Carl Orff que permite resolver de forma brillante la secuencia musical hacia el agudo simbolizando la elevación de las torres de la Sagrada Família al comienzo del segundo ac-

El compositor Albert Guinovart

to, o en el final del mismo un aire de "Evita" que flota en el agudo cristallino de la canción.

Un acto —el primero necesita un ajuste— en el que está lo mejor de la obra tanto en los recursos escénicos como argumentales ya que, a falta de lo dramático, se introduce un fac-

tor fuertemente contrastante representado en los opuestos, en la incompreensión, además de la estupenda escena del "mundo real" frente al de los sueños, que culmina en la huelga y la Setmana Tràgica.

Con muy buen oficio y exquisita musicalidad se resuelven las numerosas transiciones, siendo relevante la de los bloques rítmicos con que culmina la desilución amorosa del protagonista.

Así, con todos esos ingredientes, ritmos fácilmente identificables, melodías transparentes y pegadizas, transcurre una partitura que participa de la exaltación, que subraya la soledad del hombre y que bascula entre la alegría y la melancolía.

En lo que hace a la interpretación del equipo de cantantes, en un género que debe conjugar con naturalidad lo sonoro y lo actoral, las figuras centrales se expresan con gran autoridad, en un reparto que incluye excelentes profesionales, incluso en la formación orquestal.

En síntesis, una buena obra musical en la que reposan con naturalidad y menos suerte los otros componentes de esta representación. ●

Golejada musical

A V U I

DIMECRES

Xavier Cester

2 D'OCTUBRE DEL 2002

Un musical que comença amb "Crostes, llagues, sang i polls" i que presenta el seu protagonista amb camisa de dormir perenne no sembla, d'entrada, prometre gaire. Però, al final, de *Gaudí* se'n pot extreure, com a mínim, una conclusió: la partitura d'Albert Guinovart guanya per golejada tota la resta d'elements en joc, o dit d'una altra forma, el muntatge, que bascula entre projeccions desenfocades i l'estètica *kitsch* d'un anunci de Freixenet, sovint és el principal enemic de la música. La figura de l'arquitecte no és pas fàcil d'abordar, sobretot si s'opta pel camí -legítim, però relliscós- del *biopic* mixtificador i no per la reflexió -més prometedora, però menys comercial- sobre la creació artística. En tot cas, el compositor de *Mar i cel* i *Flor de Nit* en el seu retorn al musical de gran format ha creat una partitura extensa en què es donen la mà el seu innegable do per crear melodies memorables i la intel·ligència per construir un conjunt ben travat. Es poden rastrejar diversos ecos i influències, de Ravel -un *Bolero* reconvertit en *Sagrada Família*- i Bernstein, a l'aire industrialista de *Barcelona*, així com la creació de números tancats amb un perfil musical autònom, com la insinuant *chanson* cabaretera *Cherchez l'amour* i els tocs jazzístics de *Món real*. Hi ha lloc també per a una efectiva *ària de furor*, *Borratxos de somnis*, i per a la ironia elegant,

Tothom té un preu. La dispersió és només aparent, perquè l'epicentre de la música és sempre ben clar: la capacitat de Guinovart per crear temes d'una irresistible volada lírica, com *La mare*, *Donar-se*, *Park Güell* i, sobretot, la preciosa *He somiat*, una d'aquelles melodies que retornen un i altre cop a la memòria. I va ser en aquests moments que el divorci entre el que es veia i el que se sentia es feia més dolorós.

Altres aspectes destacables són l'hàbil transformació del material temàtic (com la majestuosa *Sagrada Família* convertida en l'humil *Per caritat*) i l'acurada orquestració (mal servida per un so metàl·lic i feridor), però també hi ha alguns problemes, en especial al segon acte. A part d'un excés de *reprises*, no sembla que els temps ràpids adoptats a *Creació* i *Millor* siguin els més adequats per plasmar el *credo* artístic de Gaudí, mentre que la faramalla pseudooperística del final és d'un efectisme gratuït. Per sort, els crítics no escrivim pas les obres, però, no hauria estat millor tancar l'obra amb més dolçor, amb la represa d'*He somiat*?

La representació va estar servida per un bon equip de protagonistes encapçalat per un esplèndid Miquel Cobos que aguanta tot el pes de la funció amb una veu atractiva, ben conduïda, atenta als jocs dinàmics i al fraseig, i sense cap mena de defalliment en una part extenuant. Magnífiques també Alícia Ferrer i Mone, en registres diferents (la primera més operística, la segona més teatral) però idealment complementaris per representar la mare i el gran amor de Gaudí. En una part poc agraïda, Laura Mejía va deixar un regust agredolç, mentre que Xavier Ribera-Vall i Isabel Soriano van treure tot el suc de les seves breus intervencions. Tot i les mancances apuntades, com a mínim a nivell musical *Gaudí* es pot considerar una fita més que notable.

TEATRO 'GAUDÍ', un espectáculo de alto nivel profesional

MÚSICA A. Guinovart.

TEATRO Barcelona Teatre Musical.

ESTRENO 30 de septiembre del 2002

Buen espectáculo. Emotivo en muchos momentos, con el último número de la primera y de la segunda parte llenos de fuerza dramática y poderío coral. Creíble en cuanto al trazado vital por la biografía del autor de la Sagrada Família. Espléndida la escenografía (**Francesc Fernández y Enric Ruiz-Geli**), la música (**Albert Guinovart**) y el vestuario, (**María Araujo**) lleno de color y variedad. Por último, la interpretación: nota media (28 actores) alta, con una figura sobresaliente, la de **Miquel Cobos**, en el personaje de **Gaudí**; un hallazgo a todas luces, como cantante y como actor.

Dicho esto, la presentación de *Gaudí* pide algunas reflexiones, al

margen de constatar que esta meritoria producción autóctona (con Focus al frente de la misma) tiene nivel internacional y puede y debe pasearse por Europa con la cabeza bien alta.

La obra arranca con el atropello de **Gaudí** por un tranvía y acaba con su entierro; en medio, un largo *flashback* permite recrear entre canciones (40 piezas), diálogos cantados y coreografías (**Toni Mira**) los principales pasajes de su vida: los estudios, las dificultades para vender su arte, su única relación amorosa, su entrega a Dios a través del arte, la Semana Trágica y su muerte. El libreto de **Galcerán y Miralles** es meritorio, dada la oscuridad que rodea la vida personal del artista.

Gaudí no es un musical al uso, sobre todo porque descansa en dos puntos concretos no habituales: la emoción y la acción dramática. En este sentido, el *Requiem* de la primera parte y el *Gaudí* que cierra el espectáculo son dos temas cantados y coreografiados capaces de poner un nudo en la garganta del especta-

▶▶ **Miquel Cobos, en una escena de la obra.**

DAVID RUANO

dor. Hay otros momentos espléndidos, como la escena de la revolución popular y Semana Trágica, que capitanea un efectivo **Oriol Tramvia**, o la canción *He somiat*. Muchas de las escenas fueron ovacionadas por el público.

Dos partes, de 75 minutos cada una, que puede parecer (cuestión de gustos) un tiempo de representación excesivo. Para mí, tras la Semana Trágica se produce un pequeño bache y el ritmo

de la función baja algo; una situación que se remonta sobradamente para entrar en una recta final de enorme fuerza y calidad.

Destacan las proyecciones en tres dimensiones, una buena iluminación y un montaje limpio, bien resuelto, cálido, en el que se nota la mano de sus directores, **Elisa Crehuet** y **José Antonio Gutiérrez**, un hombre que sabe mucho de estos menesteres.

Parte del éxito de este *Gaudí*

pasa por la interpretación, en la que, y al margen de un espléndido **Cobos**, hay que citar las voces y la interpretación de **Alícia Ferrer, Mone, Xavier Ribera-Vall** e **Isabel Soriano**. Pero, insisto, funciona el equipo y los momentos corales. Un amplio grupo coral resuelve con acierto las distintas necesidades que le plantea la obra: estudiantes, profesores, enfermos, etcétera.

Los responsables de *Gaudí* optaron por huir de las reproducciones de fachadas de sus principales obras, una posibilidad que podía llevar el montaje a un terreno comercial facilón. No ha sido así, y el sistema de proyecciones en tres dimensiones ha sido un acierto. Como lo es la banda musical, que afronta estilos diferentes y mantiene siempre un alto nivel de exigencia. *Gaudí* es un espectáculo que invita a verse y que puede hacer más nuestra la figura del gran arquitecto. ◉

GONZALO PÉREZ DE OLAGUER

El musical acerca la figura de Gaudí con emoción y buena música